

Filomena Garcia

ia fot. de A. Esolugas.

La Monja de las Gerónimas y la mártir de Poitiers

Aquesta vuytada las donas 'ns están donant la nota sentimental.

Per un cantó, la monja del convent de las Gerónimas, la enclaustrada voluntaria. Per l'altre, Blanca de Monier, la enclaustrada per forsa de Poitiers.

La distancia es molta entre una y altra dona. Centenars de lleguas de terra hi ha entremitj de d'eixas dugas femellas que si l'una es mártir de debó, l'altra potria ser ho de per rure. Pero á pesar de la distancia entre la monja barcelonina y la martiritzada francesa, lo destí d'abduas donas está intimament lligat per lo mateix llas d'una religió crudel, fanática y engendrada de desventuras. Totas dugas femellas han suferit las consecuencias de la religiositat propia ó agena. Son flors de un mateix ram, si l'una violeta, passionera l'altra. Fruyts d'un mateix arbre, lo de la intransigencia religiosa que, rega, abona y conr-hua ab esmeradíssim zel, la molt santa y respectable Iglesia católica, apostólica y romana... ¡Aquella que 's diu única possessora de la doctrina evangélica y que avuy ja no la coneixeria ni 'l Cristo que la va engendrar.

Beatriu Llovera, era una xicota lleydatana que 's deixá alucinar essent minyona de servey per algú que li pintá las perfeccions de la vida monacal y qui sab, si las excelencias de la vida desavagada del cláustre. á n'ella que, pobreta, no coneix a més present que servir de regatxo en e sas de senyors, ni podia somniar més futur qu'un matrimoni obrer, ab acompañament de fam y miseria per tot dia y *tacó* á las festas.

Lo cert es, que á la xicota, á la edat de 25 anyets, li pagá la rauxa de ferse monja y com que per cultivar la seba mística hi ha deixas de pe sonas padosas, no faltá qui li conseguí una de las plassas vacants al convent de las Gerónimas y l'antiga raspa beyata va pujar á la categoria de *sor*.

Set anys van transcorre, dedicantse la Beatriu ó *sor* Narcisa, á la piadosa feyna de vestir y despullar imatjes, murmurar ab sas companyas, escoltar la diaria xarrameca del director espiritual y... *sic de cæteris*. De sopte, un jorn, án aquell cervell mitj atrofiat per la rutina diaria de 'ls mateixos pensaments, de las mateixas oracions, de las mateixas feynas sempre á idénticas horas, va comensar á ferseli pesada é intolerable aquella vida tan desitjada avans, y fulgurá en aquella pensa, que voluntariament s'havia engrillonat, la idea de la rebelió.

Rebelió he dit ¿Contra qui? ¿De qué? No se sab; permaneix en lo misteri é hi permanexera eternament mentres la mateixa *Sor* Narcisa no ho declarí.

...Potser la monotonía aclaparadora d'una vida sense energias ni activitats. Potser un destell de rahó fentli veure la inutilitat de sa

existencia estéril. Potser l'aburriment de veure constantment las mateixas caras, las mateixas cosas, las mateixas quatre parets. Potser una regressió instintiva á la vida hermosa en mal hora abdicada y un impuls incontrastable cap á la libertat perduda. Potser una clarividencia repentina de la inutilitat de la vida monástica com á camí de perfecció per arribar á la felicitat ultra terrena. Fós lo que fós, en lo cor de *Sor* Narcisa germiná la rebelió.

Y un cop germinada la santa rebelió—un de 'ls impulsos més hermosos del cor humá—la vida monástica, l'anulació voluntaria en lo fons d'un cláustre ja es imposible.

Ella li feu veure potser la beneyteria de las que la voltavan y anhelá fugirne. Ella li feu clavar potser las espinas del recel, de las envejas de las guerras intestinas ab las otras *madres* y volgué desfersen. Ella la feu suspicás y vegé tal volta pensaments impurs en las miradas del pare confessor, sanya monstruosa en la conducta de sas *germanas*, feridora superbia en las paraulas de sas superiores y anhelá respirar lliurement, lluny de tant aborrida companyia.

Y lo cert es qu'un dia, la rebelió pujá tant, y tant s'ensenyorí l'aburriment d'aquella pensa, que, á riscos de desllomarse, saltá de las gelosias del cor á las llosas de la iglesia, d'aquesta á la casa de socorro y de aquí al Hospital.

Y allí, en l'Hospital, está ab las camas macadas per la cayguda y ab un grandíssim trastorn moral y físich, la infelissa dona, víctima de las preocupacions y del fanatisme.

Sa resolució de sortir del convent, de no posar més los peus en la *santa casa* que durant set anys li serví de presó, está perfectament declarada d'una manera que no deixa lloch á duptes. Primer, fent s'hi á mossegatas ab las personas que intentavan retornar al llop la ovella que se li escapava; després responent una y mil vegadas al jutje y á sos parents que "may, may la tornessin al convent".

¿Qué tindrán eixas santas casas, donchs, per fer cobrar tal odi á las incautas ovelles, qu' enamoradas del bon Je ús, atravessan sos cancells plenas de ilusió? ¿Quins serán los tractes que las seráficas enclaustradas podran donarse allí dintre mútuament, perquè á lo millor la *ventafochs* de la casa 's vegí precisada á saltar per la finestra—que son las menos—ó 's mori de passió d'ánima, sense atrevirse á piular—com fan las més—?

Misteri!... Misteri!... La pobra víctima de las Gerónimas no ho ha declarat, ni probablement ho declararà; y si acás ho declara, may arribará á saberse.

Lo evident es que dintre 'l cláustre se sofreix; lo evident es que las cadenas de uns votos contrarahó y naturalesa, si semblan de rosas al principi, 's tornan després de ferro ruhent. Lo evident es que allá en lo fons de las celdas 'ls cors joves se rebelan contra una subjecció tan odiosa com estéril qu'acceptaren en un moment de fascinació. Lo cert es que las monjas surten del convent per la finestra, á riscos de trencarse l'ánima, aquella ánima, que volian salvar del contacte impur del món.

Y aixó, no pot ser! Encara que so's siga per humanitat, las monjas no han de surtir per la finestra sino per la porta com varen entrar. L'abolició de 'ls vots perpétuos s' imposa. El vot perpétuo es una aborració monstruosa. El vot perpétuo es dirli á la Naturalesa; per aquí no passarás. Y la Naturalesa passa sempre, per sobre ó per sota. Quan passa per sobre, las monjas saltan per la finestra y 'ls frares apostan. Quan passa per sota ó clandestinament, las casas religiosas 's converteixen en bordels mistichs.

¡Quina historia més terriblement monstruosa la de Blanca de Monier, la aparedada de Poitiers!

En los anys de la criminalitat difícilment 's troba un cas més esborronador.

Berkeley, lo bisbe católich irlandés que aparedá un infelís aprenent sabater á la edat de dotze anys y ab la idea de ferne un gegant, lo privá de la llum y 'l someté á determinat tractament de nutrició é inmovilitat, convertintlo als vint anys en un monstre esblaymat de dos metros d' altura, sense inteligencia y ab los sentits atrofiats, tenia al menys en descárrech de son crim, la excusa del interés científich prenent per *anima-vili* un ser humà.

Lluís XI de Fransa, tancant á sos enemichs dintre gabias de ferro y fentse insensible á sos crits de fret y fam, tenia un apoyo en la rahó d' Estat.

Tamerlán omplint de palla la pell del sol á Bajacet y penjantla á sol y serena en la ferrada porta de son palau, t'nia una atenuant en sa barbarie y en sa enemistat ab lo soberá turch.

Ferrán d' Antequera deixant agonitzar per anys y panys en lo castell de Xativa á Jaume d' Urgell pogué escudar-se en la obstinada resistència del ventut de Balaguer y en l' instint de conservació.

Pero en cambi, á cap d' eixas feras coronadas ó ab mitra, pot acusárselas de que circulés per sas venas la mateixa sanch de sas infortunadas víctimas.

Lo cas de Blanca de Monier es únich.

Tractáva's d' una noya espiritual, elegantíssima, alegre y instruhida. Orfana de pare, aquest

li havia fet una deixa important... Festejava ab un lluhit oficial. Ab lo casament, la deixa del pare fugia de la familia. Calia evitar'ho y per evitar'ho, son germá y sa mare van tancarla en un quarto retirat de casa seva.

Aparedaren portas y finestras, deixant sols un forat per tirar'hi rosegons de pá... quan s' enrecordavan.

Se li digué al promés y als parents y amichs que la noya era á viatjar. Després qu' havia mort. Passaren días, mesos y anys... la silueta de Blanca de Monier aná esfumantse, esfumantse y ja ningú 's recordá de la espiritual criatura. Niogú, ni son mateix germá, ni sa mateixa mare, que la consideraban un gos, una cosa, un animal doméstich.

Vinticinch anys ha passat aixis la desventurada mártir. Al cap de vinticinch anys, quan la justicia per una confidencia ha anat á arrancar á la infelissa Blanca de las mans de sos butxins, l' ha trobat convertida en un mónstre, un ser estrany sense rahó, sense carns, sense roba; un manyoch infecte de parásits, bruticias y miserias humanas, mitj rosegat per las ratas, consumit per la lenta agonía d' un quart de sigle.

Donchs bé, 'ls butxins de Blanca Monier, -son germá y sa mare, -son gent profundament religiosa. Ell, anava á totas las professóns, ella, figurava en totas las confrarías. Estavan relacionats ab l' aristocracia més santurrona de Poitiers; 's visitavan ab lo bisbe s' aquella població francesa...

En mútua correspondencia, los clericals de Fransa están fent desesperats esforços per salvar als Moniers mare y fill de la sort que 'ls espera.

Molt bé. Aixó es lo que cal. Que 'l clericalisme francés y l' espanyol y tots 'ls clericalismes y la iglesia romana en pés 's fassin cómplices y solidaris en lo martiri de Blanca de Monier... ¡que declarin colominets sense fel, cors sense mácula dignes de canonisació al germá Monier y á l' arpia qu' engendrá á n' aquella mártir.

Fins aquí, la Iglesia obrará ab lógica. Fentse solidaria del cas Monier, ¡mirá continuant sa historia, de la mateixa manera que 'n Cánovas continuava la historia d' Espanya ab sos procediments de govern...

RAMÓN BERENGUER.

RECTORADA

Un pobre rector de poble
que ab grans penas y treballs
li donava la parroquia
lo suficient per menjar,
se queixava de la falta
d' enterros, feya temps ja.
Cremat de que 'ls feligresos
vivian tots més que 'l gram,
un día dalt de la trona
'ls digué sermonejant:
—Germans méus: Fá tretze mesos
que de mort no 'n passa cap...
¿Donchs, si no us moriu vosaltres,
com puch viure jo?... ¡Veyám!

PEPET del CARRIL.

EPIGRAMAS

L' avaro senyor Bertrán,
al contar los seus diners,
varios cops ho fa y després
va los resultats sumant
y aixís creu que més rich es.

—
Renyant á son fill un pare
molt enfadat li digué;
—Gran pillo! ¡Fill de Satán!
Y allavoras lo noyet
respongué confús y humil:
—Perdoneume, pare meu.

MARIANO MATABROCA.

A UNA... PELUDA

D' omplir' de polvos la cara
sempre has tingut la taleya,
tan sols per dissimular
una *sombra* trapacera
que se 't veu sota del nas
y qué tu 't creus que 't fa lletja.
Mes, no estás en lo teu dret
si la sombra á mort condemnas
puig lo que penso á vegadas,
may ho atinarias, nena:
penso alló que 'l pagés diu
quan som al més de Setembre,
al veure 'ls rahims molsuts:
quan dalt pintan, á baix ¡verman!...

JOSEPH M.ª MALLAFRÉ

LA TOMASA
PENTINANTSE

—Avans d' anarsen al llit
un cop de pinta va bé...
Veyám donchs si aquesta nit...
(Al dematí 'ls ho diré)

—Tant mateix un cap aèreo
y sùtil y vaporós
ha de trastornar á un home...
¡Lo qu' es avuy, faré goig!

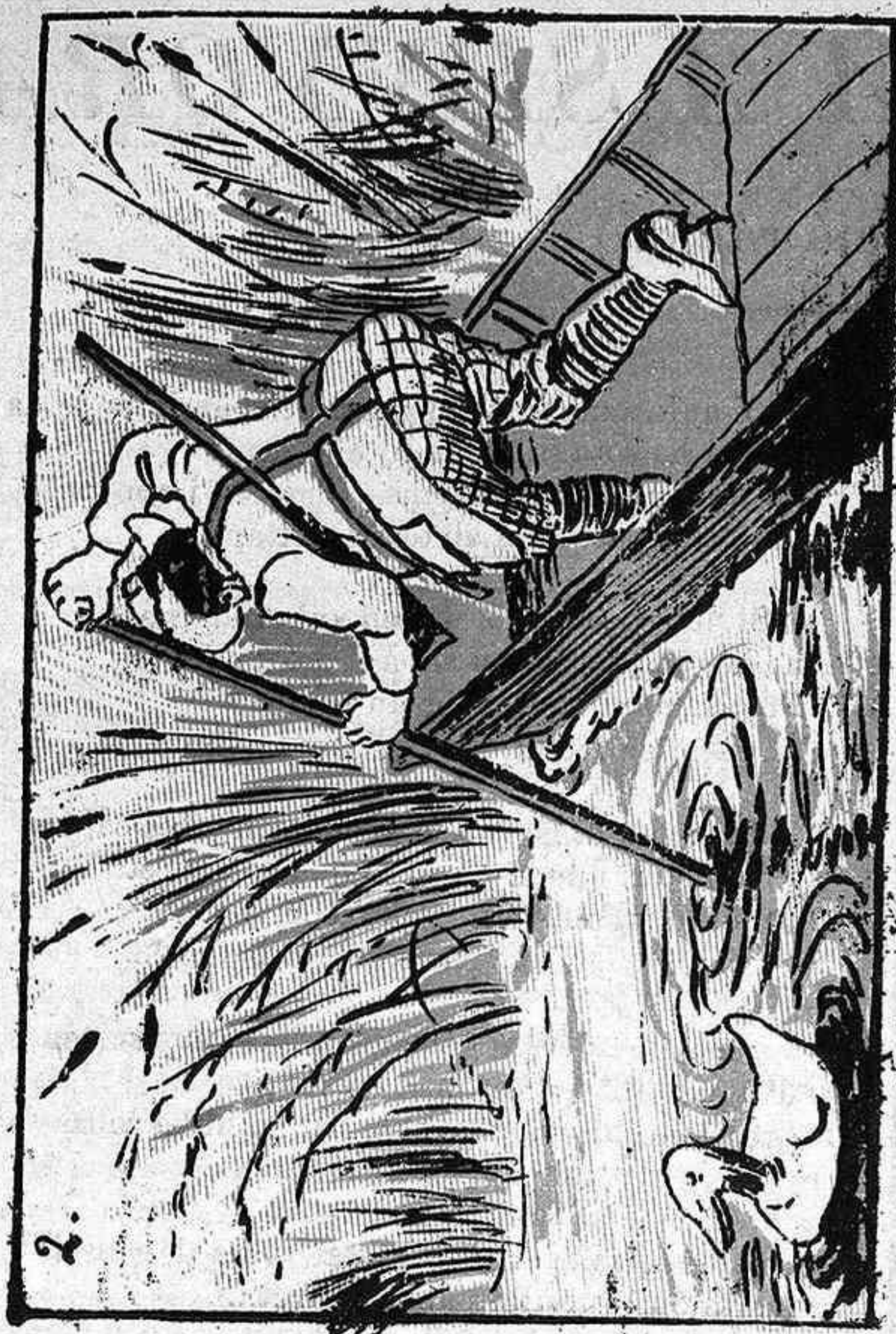
—Aixó d' haverme de barallar
cada día ab los cabells per fer
goig 'm fastigueja... Pero com que
sense aixó, no hi hauria alló
altre! .. ¡Paciencial!

LA BALA EXPLOSSIVA

LA TOMASA

Lo senyor Ambros per cassar ànechs,

's val d' un reclam de fusta que deixa flotant sobre las ayguas.

Don Joseph, gran cassador, (com que gasta balas explosivas) ven l' ànech reclamant.

Y quan lo senyor Ambros acut presuros à veure que

DE MODISTETA A SENYORA

(Transformació ràpida)

Volguts lectors, aném á fé un viatge
pera 'l qual vos invito galantment...
No cal comprar passatje
ni pendre barco ó tren,
ni basquejar tampoch per l' equipatje,
puig nó 's tracta d' anar á llunyas terras
ni atravessar comarcas, valls ni serras...

Trácta's senzillament
de deixar nostra humana contextura
—qual tamanyo y figura
serveixen de destorb moltas vegadas—
y ara que van las pussas á colladas,
péndre 'n una ab soltura,
(s' entén, una cada un de 'ls que ab mí venen)
y ficarnos á dins la vestidura
d' aqueixas «dessalmadas»
que xuclant nostra sanch tan bé 's mantenen.

¡Ja som pussos, lectors! ¡Pussots terribles
de 'ls que 's fican per tot y en lloch se 'ls troba!
¿En vampiros d' arcoba,
assot de carns sensibles,
estéu ja transformats?... Donchs, ¡au! fem via!
seguime tots á mí .. ¡Jo soch el guia!

Atureuvos aquí... forméu renglera
al llarch d' aquesta acera. .
¿Veyéu?... Aquí al davant hi ha un edifici...
Donchs, dins d' ell s' hi comet un estropici
del qual, per poguer ésse'n testimoni,
donaria 'l dimoni
son infern y hasta 'l ceptre ab que 'l governa
y 'l mateix Sant Antoni
donaria del cel la gloria eterna.

Figureuvos... Mes, no; no vull donarvos
¡oh pussots estimats! cap referencia.
Aném á veure 'ls fets, quina eloqüencia
molt més té d' agradarvos...
Seguime... Ab quatre salts, si 'ns doném brasa,
passarém el portal d' aquesta casa... .

Ja hi som... mireu companys: Aquest lletrero
us dirá clarament ahont hém entrat...
«HOTEL DEL UNIVERS» porta per rétol,
per subtítol «Hi ha quartos reservats»

Amunt donchs. Tot fent salts, pujém la escala
sense pór que ningú 'ns deturi el pas,
ja que portém un gran salvo-conducte
ab lo vestit de pussa... Sóm á dalt...

Aquí es lo primer pis. Aquestas portas
son de 'ls quartos qu' están pera llogar
Fixeu'vos... tenen tots la porta oberta...
¡sols lo número sis está tancat!

¡Y quín tancar, companys! Fins en la escletxa
que hi ha sota la porta, hi han posat
un drap en vuyt doblechs... Pero no importa;
nosaltres passarém ab tot y el drap...

Si 'm seguíu un á un, en «fila indiana,»
no hém de tardar en ser á l' altra part.
Precisament aquí, veig un passatje
que sembla fet exprés .. ¡Pussots avant.!

Ja som á dins; ¿no us sembla qu' eixa calma
y 'l misteri que hi ha en lo quarto aquest
denotan *algo* serio?... ¡Us recomano
que parlém molt baixet!...

¿Sentiu?... Algú gemega!... Las veus surten
d' aquell llit qu' es tapat ab cobricel ..
¡Acostems'hi companys!... Mireu, hi ha robas
al peu del llit mateix...

¿Qué miro?... A l' un costat robas de mascle
pantalóns y livita, punys, barret...
botinas de xarol... A l' altra banda
sembla tot més modest.

Faldillas de percal, botas que rihuen,
cotilla plena de surgits y estreps,
unas mitjas, companys, que un cedás semblan
y un trist mocadoret...

¡Quina historia més trágica endavino,
y en eix contrast d' indumentaria hi veig!
¡Y 'ls gemechs y singlots d' ella, no paran,
ni las súplicas d' ell!

La veu plorosa, es una veu femella
y en cambi, es varonil la qu' exigeix...
Ella, per lo vestit, sembla molt pobra
y lo d' ell, es de preu!

¡Si poguessím al menys véurens las caras
sabriam algo més de 'ls delinqüents!
Més inútil, companys, perquè está 'l talem
ben cubert pe 'l dossier...

Sens dupte que podríam enfilarnos
—per *algo* sóm pussots— y fins, jo crech,
que fariam á dalt una gran obra
martirisantlo á n' ell...

Pro suposeu, companys, que per desgracia
un de vosaltres á sas mans caigués
y fés la mort del poll entre sas unglas...
¡qu' es la mort mes crudel!

M. RIUSECH.

(SEGUIRÁ)

La professó

Vá per dins.

Els aconteixements més ó menos auténtichs que s' han desarollat d' un quant temps á n' aquesta part, han sigut lo preámbul de la solemnitat rel·ligiosament política que que vá á celebrarse ab tot l' esplendor propi de semblants actes.

Las manifestacions més ó menos expontáneas d' ardiment més ó menos patriótic per part dels més ó menos acreditats en exposarlas y sembrarlas y recullir son fruyts, no han sigut ni menos ni més que 'ls preparatius de la professó, que s' está organisant *coram populo*, ab la sola particularitat de que no anirá per fora.

Perqué la tal professó... vá per dins.

Y vá per dins dels regeneradors de la patria més ó menos xica que han colonisat uns quants, fent cas omís dels masovers de las masías propietarias dels terrenos conrehuats ab més ó menos coneixements agrícols-politichs de la terra.

Aquesta es la veritat: tots aqueixos camps y vinyas que farán tant goig (si no pedrega) quan la llevar fructifiqui, si 's deixan al exclusiu conreu dels amos de las casas de pagés que no volen parcers incondicionalment, temps á venir 's convertirán en prats d' herba pera pasturarhi las *cabras* que portan atxa en la professó interna que segueix son invurable curs per las vías d' un caciquisme de bolquers que farà anyorar al séu antecessor.

Que la professó vá per dins, encare ho torném á dir y ho dihéim ab convicció, mal 'ns pesi.

No falta qui fá 'ls gegants y qui toca trampas ben tocadas y qui porta la creu de la professó aquesta, per més que no 's vegi.

De cera 'n sobra pera fer llum á tant grandíós acte, pero com que son molt *llums* la majoria dels que ván á la professó perquè 'ls hi fán anar per forsa, resulta que no s' hi veu gens aquell fervor, aquella devoció veritable que trasmét als espectadors la rel·ligiositat y sagrat respecte que s' encomanan quan se senten de debó.

Y no hi há més cera que la que crema.

Ni la *canalla* y tant canalla! de certs *col·legis* ahont se féu lo reparto de premis á la hipocresia y á la virtut... de la conveniencia, ni las congregacions, gremis y Montepios que precedeixen al tálam... nupcial dels nuvis *Patriotisme* y *Política*, fán brillar la professó per dins de la iglesia ahont combregan... ab rodas de molí 'ls més fanátichs d' una idea que dú trassas d' explotarse com una mina del Transvaal.

Si aqueixa professó tant lluhida per uns com lluhenta per altres, anés per fora de la opinió imparcial, aixís com vá per dins de la conciencia de cada hù dels que portan ciri ab *carmellos*, per més cordó que possessin los que fan de governadors més ó menos patriotas xichs, jo vos juro que 'l Corpus que tots desitjém se celebri ab pau y unió, seria un Corpus de sang.... y fetje de *be* que algú se 'n lleparia 'ls bigotis.

Sino que no 's pot dir res de la tal professó, perquè es lo que deya:

Vá per dins!

PEP de la CÁMBRA.

A UN QUE FA LLASTIMA

Vinam aquí desgraciat;
digas ¿perqué t' has casat
buscant'hi un niu de venturas
ab una viuda ¡oh pecat!
que té quatre criaturas?

Escoltam, tonto, ignocent,
¿es qu' estavas malament
solteret, sense cap tara?
Creume, ab aixó que has fet ara
t' has begut l' enteniment.

¡Un jove plé de salut,
ab bigotis, guapo, astut,
com qui diu un general,
casarse ab una virtut
que te fills y no te un ral!

Arrivaria á pensar,
ta bogeria al mirar,
que aburrit, perdut, ab tedi,
empleant un segur medi
t' has volgut suicidar.

O que, cansat d' está be,
destorbant ta conveniencia,
has imaginat, potsé,
un recurs fixo, *enragé*,
pera ferne penitencia.

Hasta 'l dirt'ho greu me sap:
l' has errada, has fet un nyap
y enfadart' per xó no pots,
pro, mereixes per mal cap
quinze dias d' esquellots!

RAPEVI.

Inglesada

Sir Wellhing, estiuhejant
en sas possessions d' Irlanda,
á son cotxero ordená
que anés al mercat de platja
pera comprarli peix fresch
que feya temps no 'n menjava.

Lo cotxero, mitj ofés
per aquella ordre contraria
á la séva obligació,
vá posas molt mala cara
dihent qu' era feyna alló
de la cuynera.—¡Ay, caramba!
(exclamá, l' inglés parat)

¿Donchs, quina es ta feyna? Parla.

—Llimpiá 'ls cotxes y 'ls caballs,
enganxar güiar y... en marxa.

—Molt bé, noy, (l' inglés vá fer)

ara tot seguit enganxas
y á la cuynera has de dur

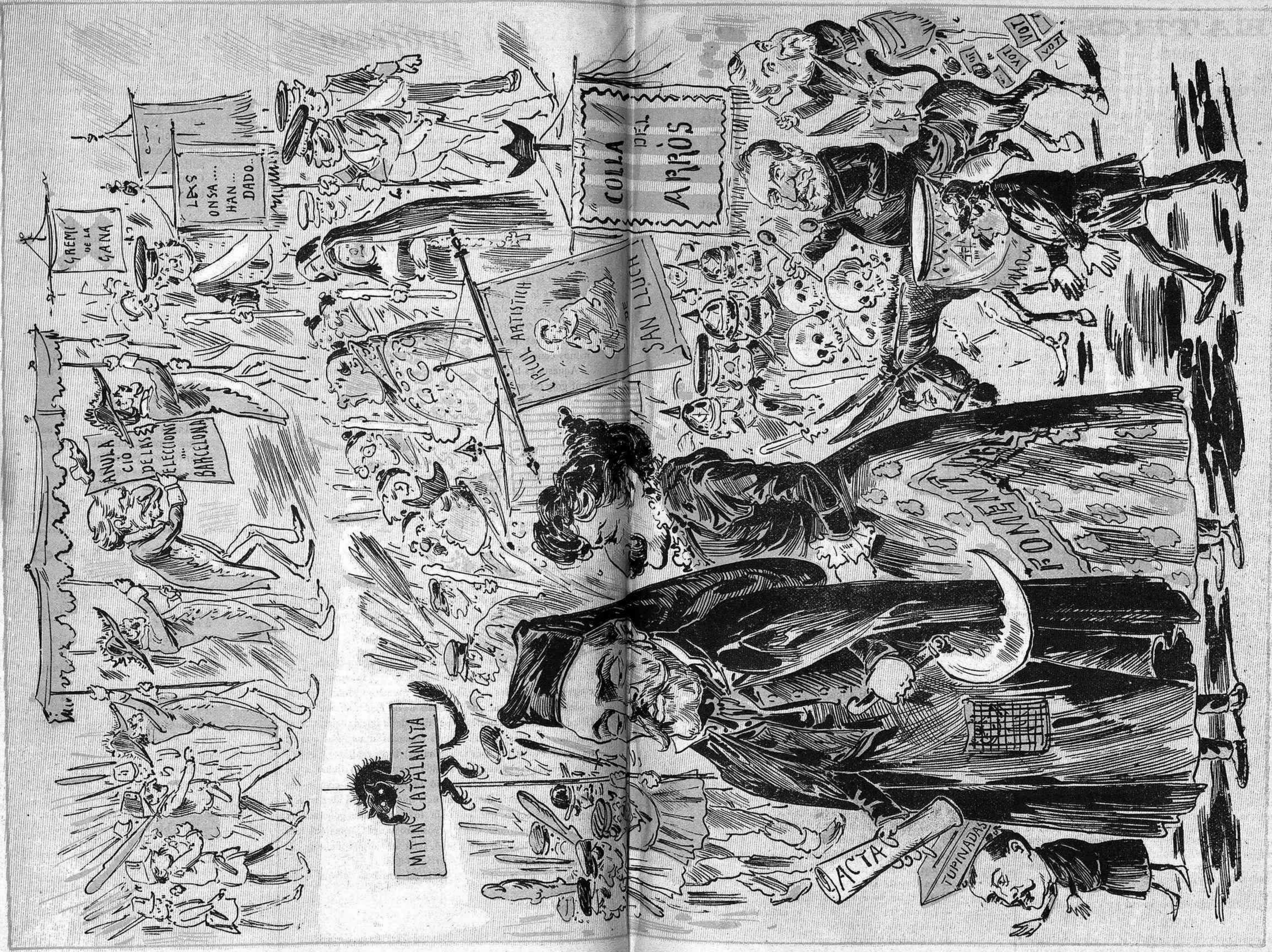
en cotxe fins á la platja
y después la tornarás,

á caball fins aquí á casa;

Y aixís haurás cumplert bé
ta obligació, si t' agrada.—

(Lo cotxero 's penedí
d' haver replicat paraula).

JOSEPH BARBANY.

Si á n' el que vá sota tálam l' hi passa pel tupé, ja podrá dirse qu' en Rusiñol y en Robert han fet ben be els gegants.

TEATROS

ROMEA

Ma! de moda es lo titol de la comedieta estrenada últimament ab motiu de la funció á benefici del senyor Bals.

Es un arreglo bastant ben fet d'una obreta de 'n Labiche (creyém), que té situacions cómicas y acudits ben trovats, fent riure á la distingida concurrencia que omplía 'l teatro

L' arreglador senyor Argila, sigué aplaudit y cridat á las taulas al final de la representació.

Dissapte tancá sas portas aquest colisseu fins á la tardor vinenta que tornarà á obrirse ab l' element de 'n Borrás (ainé).

La campanya finida, poch pot haber deixat satisfeta á la empresa, puig á excepció de *Lo si de las noyas* y *Gent de vidre*, los demás estrenos han sigut de poquíssim éxit. Veyám si l' any que vé hi haurá mes bona má en la tria d' obras.

NOVETATS

Diumenje se despedí, l' *invicte* Frégoli, ab la no sé quantas *calderadas*, ab que ha sigut favorecut en lo interregne de las trenta funcions que ha donat.

Com de costum, sigué sumament aplaudit y agassatjat y al final se veje precissat á dirigir la paraula al públich, manifestant son agrahiment y premetent que en l' any próxim tornarà á visitarnos, per ser Barcelona un dels punts més predilectes d' ell y del que guarda més grats recorts en sa envejable carrera artistica.

No 'ns cal dir altra cosa, sino que... á *rivedersi*

Desde avuy actuará la companyia del teatro de la Comedia de Madrit que dirigeix lo Sr. Garcia Ortega, que deu donar una série de cinquanta funcions estrenant en ella *Lo cursi* y *Los galeotes* que han tingut extraordinari éxit en Madrit, ademés de la primacia de *Sacrificios*, obra inédita del notable escriptor Sr. Benavente.

Pera la funció de debut, está anunciada la tan festiva com ben escrita comedia del malograt Narcis Serra, titulada *Don Tomàs*.

CATALUNYA (E'dorado)

Ab las funcions del diumenje últim doná fi la companyia que desde Septembre passat ha vingut explotant lo *género chico*, que poch recorts deixarà de obras notables.

Ha sigut un dels anys més magrets.

Com á funció de despedida hi hagué al final lo ja acostumat *cabie*, petició ú ordre que fora bó se desterrés per lo molt abusiva que resulta.

Los actors de la companyia Pinedo-Gil, sens dupte ho comprenderen aixís, y al dirigir la paraula al públich, ho feren ab tal guassa que més que despido de temporada, semblava un preliminar de funció de ignocents.

Avuy deu donar principi la temporada que durant aquest mes y próxim de Juliol, ha de donar la companyia del teatro Espanyol de Madrit, posantnos ja de *golpe* y *porrazo* la tan esperada *Electra* de Galdós, que ab molta justicia es esperada ab verdadera ansietat.

Ab tot, com á debut de companyia y de temporada creyém que han anat massa depressa á posar en escena la obra de refors ab que contan, puig si desgraciadament no agrades *Electra* entre nosaltres, los resultats que lograria la companyia Fuentes serian tan sensibles com desastrosos.

Per lo dit, celebrarem que obtingui un verdader éxit

TIVOLI

Nit d' albaes sarsuela darrerament estrenada, obtingué bon éxit y demostrá en l' autor de la lletra, Sr. Guallar bonas disposicions pera la escena, ja que segons noticias ab dita obra ha fet sa entrada en lo teatro.

De la música n' es autor lo mtre Giner, que acusa á un notable mestre compositor pero bastant faltat d' inspiració.

La sonámbula estrenada posteriorment, resultá un apropósit pera que lo Sr. Sanchis hi lluheixi sas qualitats d' actor cómich y logra sos propósits.

Ne son autors, los mateixos de *La senserrá*.

Diumenje próxim acaba sos compromisos la companyia y pera últims de la próxima setmana hi ha en porta pera fer la temporada d' istiu, una de grandiosa qu' explotará lo género francés d' opereta.

Com la Direcció y Empresa vá á cárrech del inteligent Sr. Elías (Joanet), preveyém un éxit.

GRAN-VIA

La companyia que debutá dissapte passat procedent (segons deyan los cartells) del *Folies Bergeres* de Paris, no satisfé del tot á la escullida y numerosa concurrencia que hi assistí, degut en gran part á la falta de preparació y desordre que regná en l' escenari.

Los artistas, sense ser en conjunt verdaders especialistas, alguns d' ells eran dignes de més bona acullida.

Esperém que la Direcció si tracta de mudar lo personal y lo género, procurará fer los deguts ensajos preparatoris y aixís evitará altra cayguda com la que tingué.

UN CÓMICH RETIRAT.

* *

La lley de Deu no vol trampas
 diu un ditxo catalá
 y que aquest ditxo ho falla
 qui bé 'm llegeixi, ho veurá.
 Era un día de dejuni
 en que sols se pot menjá
 sardina (*de peix*) y bledas
 ó algún tall de bacallá,
 segons ho diu la Doctrina
 y l' clero té á bé maná.
 La dona, donchs, un divendres,
 en que lo tall me tancá,
 me vá presentar á taula
 un arrós magret y clá
 en el que, espinas y ganya
 hi aprenian de nadá;
 jo —dit siga entre paréntesis—
 que may me sé propassá
 ní m' aparto de la regla
 que 'ls vells me van ensenyá,
 vaig, aquell día, entrá en ganas
 de menjarme per sopá,
 no bacallá y arengadas
 com la dona 's proposá
 sino un tall de botifarra
 sobre d' un crostó de pá;
 mes... com que 'l dimoni vetlla,
 y ull — obert de peu s' está,
 doná 'l cas que van cridarme
 y al moment que 'm vaig alsá
 lo gat, mes llest qu' una dayna,
 lo meu tall se vá emportá,
 lo qual vist per la de casa
 d' aquet modo m' afrontá:
 —La lley de Deu no vol trampas
 lo gat t' ho vé á demostrá.—
 —Lo que 'm penso, es que te *bullia*
 que li permet *barreja*
 de no, prou 'l reventava
 fent un pet com un aglá!

S. BRUGUÉS.

LA TOMASA

LA EXPOSICIÓN DE LA "TRUNFA"

—¿A dònde vá usted con este sach?
—Vinch á veure si fém fira. Son patatas de la última
cullita de casa.

Campanadas

La premsa reaccionaria de Vigo ataca desapiadadament a ne 'n Galdós y al seu drama *Electra* ab motiu de lo próxim estreno de dita obra en lo teatro d'aquella població.

L'argument que se 'ls hi ha acudit als clericals de Vigo, es que *Electra* va esser escrita en las Lógias masónicas. Qu' es lo mateix que si nosaltres digressim que 'ls reaccionaris viguesos redactan sos periódichs en las sagristias, cosa que tothom té oblidada de tant sapiguda.

Lo qu' es, si als *xupa ciris* no se 'ls hi acuden altrás ideás per ensorrar la marxa triomfal de la llibertat, poden entornarse'n al llit, qu' aixó es la lluna.

Y sobre tot, si 's creuhen qu' aixís arruinarán a ne 'n Perez Galdós restantli representacions del seu drama, hi ha que suposar que molt prompta don Benet podrá retirar-se per millonari.

*

Lo de la Coruña ha sigut la repetició mil y una de lo que vé passant a Espanya fá uns quants anys.

La guardia civil ve essent educada ab més odi al poble que la paga, qu' als criminals a qui deuria perseguir y en totas las ocasions en que pot fer de las sevas demostra sa duresa d'entranyas y agredeix al poble donant garrotada de cego y fent verdaderas atrocitats.

Aviat, al veure un tricorni, la gent fugirá esverada com si hagués vist la estampa del dimoni. En lloch de considerar a la ex benemérita com una amiga y defensora del ordre públich, los pobles fugirán del alcans de 'ls civils com si 's tractés d'una horda invassora d'aquellas que no donan quartel.

Fins créyam que 'ls Botas y 'ls Portas eran una escepció, y per la pinta van resultant la regla general.

Sobre tot en lo de la Coruña, hi ha un detall verdadera-ment monstruós. D'un barco arriuat de fresch d'América, baixavan uns forasters al moll, quan las partidas del tri-corni, confonent llastimosament els termes, s'hi tiraren demunt a cops de sabre.

Los viatjers, veyentse rebuts de tal modo al posar e's peus en terra espanyola, ne protestaren y al fi veyent que las protestas no servían més que per encarnissar als civils tiraren má del revolver y defensaren la pell valerosament.

Resultat; entre civils y forasters, tres morts y un munt de ferits... ¡Una veritable carniceria!

Y aixó, ab gent que potser posavan per primera vegada los peus a Espanya.

¡Barbarie se'n diu d'aquesta figura! ¡A n' aquest pás prompte 'ns veurém incluhits los espanyols entre 'ls rifeños ó 'ls cafres!

*

¡Ara si que 'n Pantorrillas está d'enhora bona!

Entre sas numerosas hosts de quatre soldats y un cabo, ha anat a sumarshi un contingent respectable procedent del camp silvelista.

Dit contingent está compost de 'n Milá y Pi, son didot, lo promés de la cuynera y 'l porter.

Ab tant *fausto motivo*, diumenje va haverhi grant festa ssa en lo Circul conservador y sembla que 's posá l'olla gran dins de la xica.

No més aixó li faltava al *Pantorrillas en cap* que 'ns está fent felissos. Juntar a la seva popularitat, la popularitat d'aquell graciós Milá y Pi que la única vegada qu'ha exercit un cárrech públich tantost mort arrossegat pe 'ls carrers de Barcelona.

Ab reforsos com lo de 'n *Tipepe*, las tayfas conservadoras ja poden anar solas.

¡Ahont?

¡A acabar de desacreditarse!

*

L'altre dia fou detingut a Madrid un frare mejicá que viatjava ab l'agradable companyia d'una hermosa xicota de divuyt anyets, robada de casa de 'ls seus pares y de cent mil durets *afanats* de varias corporacions religiosas y obras benéficas de son país.

¡Que 'ls sembla? Una *polla* de las que encenen la sanch y cent mil durets com a propina

¡Y vaginli al darrera ab un fluvíol sonant!

Els católichs dirán que una flor no fa istiu, que no tots los frarets son aixís.

Donchs fá mi 'm dona la gana de sostenir lo contrari. O sinó treguin als *caps-pelats* de sas celdas — als joves s'entén — posinlos un angetet als brassos y mitj milló de *pelas* a la cartera y si no prenen el vol desseguit 'm deixo tallar alguna cosa.

Ab la advertencia, de que si algún resistís aqueixa proba victoriosament, hauria de convenirse en que seria un estúpit, un burro de solemnitat y allavors tampoch serviria per frare.

*

Per planxa monumental la que s'ha tirat ara poch lo gobernador civil de Madrid.

L'home desitjava prestar un gran servey a las institucions y com que 'l servey no surtia, va inventarse'l.

Feu detenir prop de Madrid per la guardia civil a dos pobres individuos que viatjavan a peu y entorn d'aquesta detenció va forjarse una llegenda. Aquets subjectes — uns *terribles* anarquistas — venian a Madrid desde Marsella ab l'intent d'asesinar a la Regent.

¡Vet aquí 'l gran servey fet y pastat!

Unicament que, com que després s'averiguá que 'ls dos individus eran inofensius, lo gobernador va tirarse la planxa del sigle.

Y per esmenar la planxa, no ha tingut més remey que gratarse la butxaca y tréuressels de Madrid pagantlos lo viatge a l'un fins a Alger y a l'altre fins a Buenos-Aires Barato n'ha sortit! A un altre gobernador li hauria costat segurament la cessantia!

*

Diumenje van celebrarse a Espanya é *islas adyacentes* las eleccions de senadors.

La cosa no interessá a ningú.

Com lo poble en eixas eleccions no hi té art ni part, surtiren (no faltava més) tots los individus préviament designats per gobernadors y cacichs.

Com es natural, la candidatura victoriosa a Barcelona fou la que patrocinaren en Comas y en Planas. Els catalanistas y 'ls republicans no intentaren sisquera oposars'hi, lo que per altra part hauria sigut perfectament ridicul.

¡Per qué?... Perque quan guanyan la elecció tampoch 'ls hi donan las actas. Y la proba que las eleccions de diputats darreras, serán anuladas.

*

Sembla qu'está en projecte la fundació d'una lliga de periodistas católichs ab l'objecte d'atiar als escriptors llanuts a que fassin una guerra encarnissada als periódichs lliberals.

Als periodistas de la crosta de baix se 'ls hi premiarán las campanyas més incisivas y 'ls articles més furibundos ab benediccions é indulgencias.

Aixó 'ls hi donara ánimo y empena per combatre al enemich comú.

Lo que no 'ls hi donará may, es ta ent y gracia per atreures al públich y lograr qu' aquest llegeixi sos *esperpentos*.

Veyám quin día debuta per aquí lo *requeté* de 'ls versaires y escriptors de la llana.

¡Será cosa de llegirlos!

*

El Diluvio, qu' entre mitj de sas mil tonterias té algunas cosas hermosas, las ha emprés darrerament ab un cabo del cos de guarda-passejos, cantantli la *cartilla* y demostrant de pé á pá que 's tracta d' un verdader tirá en miniatura.

Entre las *gracias* del cabo Ramón, (qu' així 's diu) s' hi compta la de emborraxarse dia sí .. y altre també, la de promoure grans escándols en la via pública ab los mes fútils pretexts, la de maltractar de paraula y obra als *venerables* guardians de'ls arbres que serveixen á las sevas ordres y otras *casetas* per l' istil.

Pero á pesar de'ls horrors que *El Diluvio* ha explicat del cabo Ramón, sembla qu' aquest es inamovible, puig no se sab que l' Alcalde hagi prés cartas en l' assumpto. F's més; tot fá presumir que darrera del *fulano* en qüestió s' hi amaga una omnipotent personalitat, que no permet que se 'l molesti en las arbit' arietats qu' á diari comet.

Veyám si l' Alcalde al últim farà l cap viu, puig sembla que se li ha acabat la empenta de 'ls primers dias.

Senyor Alcalde! hi ha que llegir lo que diu *El Diluvio* sobre lo del cabo Ramón y si es veritat obrar en conseqüencia.

¡NO VAL A BADAR!

Si 't passejas per la Rambla
á certa hora de la nit,
sepárat d' aquestas donas
que fent l' ullet fan seguí;
procura d' escorre 'l bulto
tirant per altre costat
perque, *amigo*, ab eixas donas...
¡no val á badá!

Si es que tu tinguis inglesos
y vulgnis lliurarte d' ells,
no surtis de casa teva
encar que sigui en un mes,
puig per un poch que 't descuydis
trovarás l' inglés devant
y, fill... tractantse d' inglesos...
¡no val á badá!

Si algún dia t' atuessis
devant d' un aparadó
y 't *birlessin* el rellotje
no tens dret á exclamació
puig hi ha un ditxo qu' es de moda
per lo ben trobat qu' está:
que diu ab pocas paraulas
¡no val á badá!

Si al sortir alguna festa
hi hagués manifestació
y 't corressin al darrera
los civils y la *pudó*,
procura d' escapulirte
si no t' agrada la sanch...
que ab la gent del ordre, (?) públich,
¡no val á badá!

RAMON MUNTANÉ.

SECCIO TELEGRAFICA

(Servey particular adelantat — pe 'l *fil especial* de LA TOMASA—qu' encare ningu may no li ha trencat)

VILAPLANXA. 2 —A l' hora de calentas y grossas. Ara si que 'ls tenim; son dos, l' un d' ells nano y garrell, ab la mirada fosca. L' altre es alt y rim, parent de 'n Bufa. Lo primer es espanyol, l' altre *macarroni*. Portan intencions siniestras. Hi salvat d' un perill imminent á la monarquia. Lo menos mereixo una gran creu, dos entorxats y una pensió vitalicia.

BARRUT.

VILAPLANXA. 3. —A l' hora de las explicacions. *Mea culpa!* Els dos furibundos anarquistas, no eran anarquistas ni furibundos. El garrell 's dedicava fer salts mortals y 'l llarch y prim tocava l' orgue. Per evitar las consecuencias del *quid-pro-quo* y 'l ridicul que m' ha caygut á sobre, envio un de 'ls dos anarquistas á l' altre mon y l' altre á Alger á menjar dátils. Ja 'm raca haverme de gratar la bossa, més prefereixo aixó als sofocóns qu' estich rebent continuament... «Lo dicho comendador.» Plego de salvar institucions.

BARRUT.

VILA DE 'LS RETIRATS. 3. —A l' hora de 'ls penediments. Han ingressat aqui després d' aquell Sol qu' ha perdut sos antichs esplendors en Sal-melón qu' está convensut al fi de que ningu 'l pot veure.

També 's prepara allotjament als senyors Vilalta y Regordosa que ab las llágrimas als ulls juran y perjuran que no hi tornarán may més.

L' Enrich Espinosa ja es aqui fa molts dias en mal estat de salut. L' home 's passa las horas rumiant qui devía ser el ximple que va votarlo.

INVÁLIT.

CORRESPONDENCIA

Quinet de las coplas Gracias xicot; tot serveix. — A. P. Li adverteixo que «monasteri» podrá ser consonant, pero no es catalá. Nosaltres diém «monastir». De tots modos aprofitaré el sonet. — *Joseph Gorina*. — Tarrasa — Admés l' epigrama. — En quant á la «Espurná» hauria de repassar la cartera. Si li sembla tórnila á enviar. — *Coll d' ánech* No puch publicarla. Entra de plé en la vida privada y si 'ns promouhen procès per injuria y calumnia no será vosté qui 'ns vingui á salvar, ja que comensa amagantse 'l nóm. — *Anis de Cumr*. Serveixen els impossibles y una xarada. — J. M. Castellet Pont Mil gracias pe l seu c piós envio. Tot s' aprofitará. — *Joan Tomás y Biscamps* anirá l' altra setmana. — *R. Homedes Mundo*. Está més afinadeta la forma, pero l' assumpto es massa ignocent — *J. Durán Vila*. Será complascut. — *Romani Calderona*. No sirva. — *Joanet d' Olesa*. La versificació de vosté es molt *sui-generis*. Qu es calderé, sort ó té las orellas á adobar? «No li diu res la música de 'ls versos?» — *Mariano Matabroca* La del gos no m' acaba de convence. Insertaré tres epigramas — *Lluiseta del Castell* Molt bé, sílfide. Sa filípica á n' en *Panallets* va molt bé... Tindré una verdadera satisfacció si continua honrantnos ab sos treballs. Gracias anticipadas. — *Mr. Jean Espill*. Acepto el «Cant».

Advertim als nostres col laboradors que envihin l' original dins d' un sobre obert ó tallat de las puntas. Els de fora, basta que franquejin ab un *quart* de céntim y 'ls de dins ab un sel'lo de *á perr grande*. Enviant ho ab un sobre tancat com á carta y sel'lo de 15 céntims hi perden ells y nosaltres. Al sobre posin el titol ORIGINALS IMPREMPA.

LITOGRAFIA BARCELONESA

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

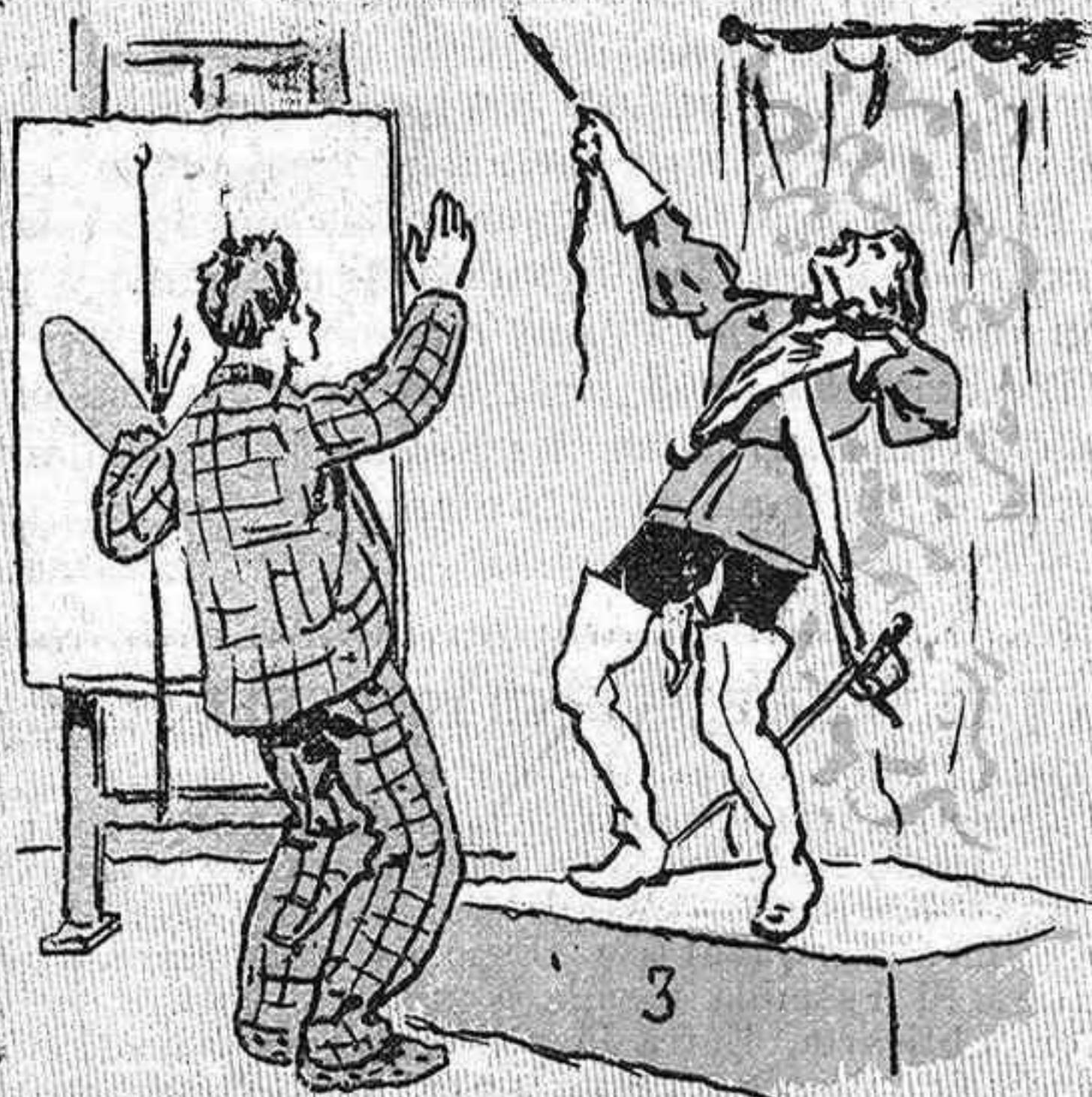
UN QUADRO DE HISTORIA

— Mirat, xicot; vuy una actitud trágica. Ten present que figuras «La mort del Cavaller Bayard»

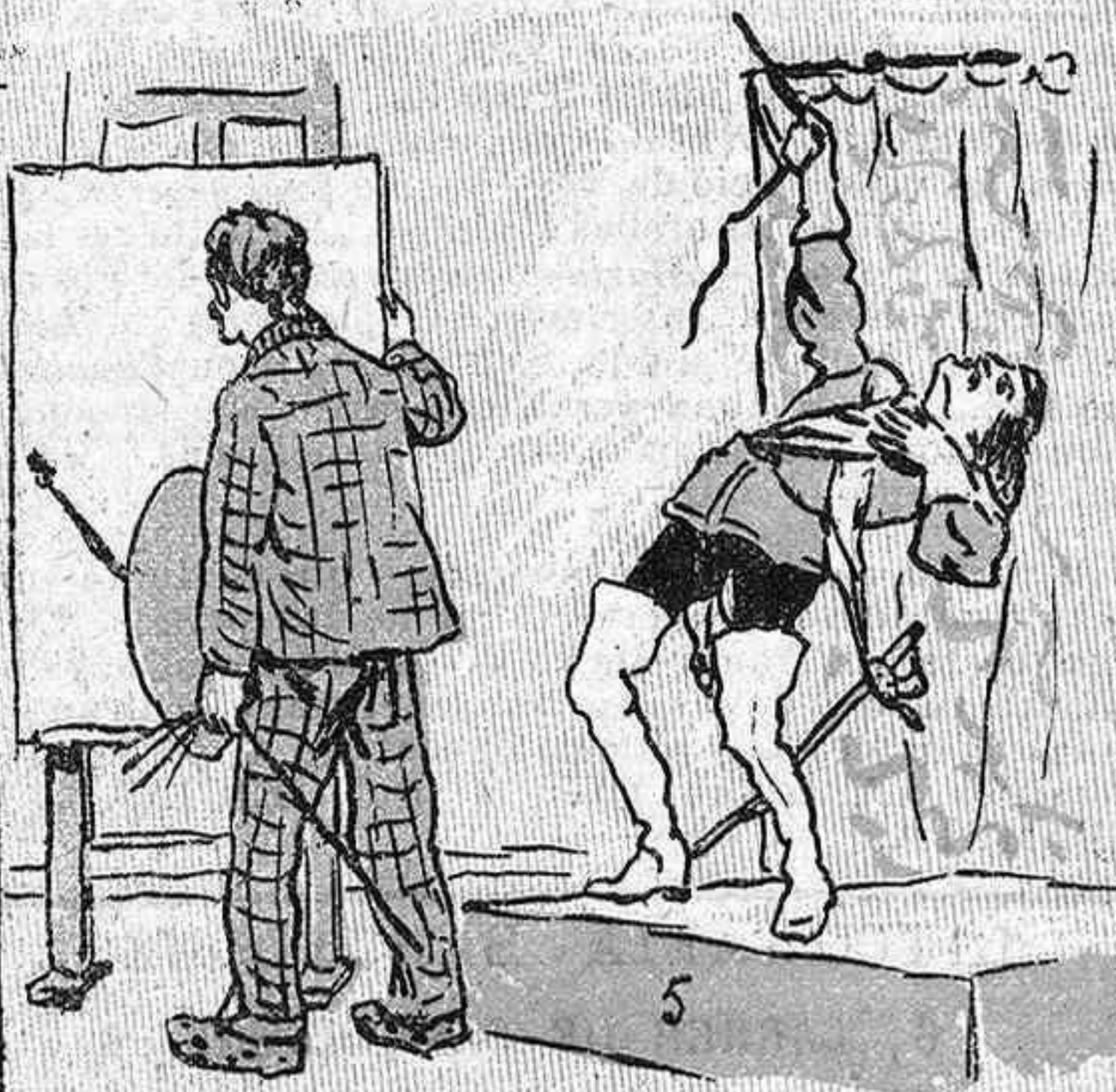
Aixís, donchs, prén aquesta corda y

ab una mà al pit per taparte la ferida,

decantas lo cos endarrera, ben endarrera

!Aixís!... ara estás al punt! No 't moguis
Sobre tot, no 't moguis per res del món!

